

ไม่ใช่เรา

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๓๑๔๖. เรื่อง “สงสัยเจ้าคะ”

กราบ น้อมถวายหลวงพ่อกับคุณครูอย่างสูง วันก่อนหนูเล่าเรื่องไม่สบายใจให้กับแม่พี่ แม่บอกว่า “อะไรที่มันเป็นของเรา มันก็จะเป็นของเรา”

หนูกลับบ้านมาคิดว่า สมัยเด็กๆ หนูฝันเห็นอนาคตแล้วไปเล่าให้พี่ฟัง แล้วมันก็เกิดขึ้นจริงๆ เช่น เห็นสิ่งของที่เขาเอามาขาย แล้วหนูก็หยิบขึ้นมาขายเดียวกัน บ้านที่ย้ายมาก็เป็นสถานที่เดียวกันกับฝัน แม้กระทั่งเรียนก็เคยเห็นสถานที่นั้นมาก่อนมา หรือทุกสิ่งได้ถูกกำหนดไว้แล้วจริงๆ แล้วถ้าอะไรที่มันเป็นของเรา มันจะเป็นของเราจริงๆ ใช่ไหมเจ้าคะ หนูจะได้ไม่ต้องคิดเรื่องของคนมาเบียดเบียนทรัพย์สินครอบครัวด้วยการใส่ร้ายและโกหกให้มากนัก จะได้ปล่อยเขาทำโดยไม่ต้องสนใจมากเจ้าคะ ตอบได้เท่าที่จะพอทนไหว

เดี๋ยวนี้เริ่มลามมาถึงการทำบุญกับพระ เพราะเขาทราบว่าหนูชอบทำบุญ

เขาพูดว่าคนทำบุญคนอื่นทำผิดอย่างนั้นอย่างนี้ กลางโต๊ะอาหาร

ครั้งแรกหนูก็อดทน ครั้งที่สองหนูก็อดทน พอครั้งที่สามหนูก็บอกว่า นั่นมันทำบุญ ไม่ใช่ การถือศีล ต้องถือศีล ๕ ด้วย เขาเลยเจ็บไปเจ้าคะ

ถ้าทุกอย่างถูกกำหนดขึ้นมาแล้วจริงๆ แค่ว่าเกิดมาเพื่อทำจิตใจให้ดีขึ้นแล้วจะได้ไม่ต้องคิดอะไรให้มากอีกต่อไป เอาแค่พออยู่ไหว

น้อมถวายหลวงพ่อกับคุณครูอย่างสูงเจ้าคะ

ตอบ : นี่คำถามเนาะ คำถามๆ เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนามันละเอียดลึกซึ้งลึกซึ้งซับซ้อนในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ เช่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติจนถึงสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ นี่คือคุณสมบัติในพระพุทธศาสนา หรือคุณค่าในพระพุทธศาสนา เมตตาคุณ กรุณาคุณ ปัญญาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งใหญ่แน่ แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ วางธรรมวินัยนี้ไว้ มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม

เวลาชาวพุทธๆ เรานะ เวลาไปดูประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา เคยเผยแพร่ไปที่ไหนที่มันเจริญรุ่งเรืองมหัศจรรย์มหาศาลก็ล่มสลายไปหมดแล้ว ล่มสลายไปหมดนะ สิ่งที่ยังเห็นอยู่ อินโดนีเซีย บรูไนพม่าไต้หวันนะ พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองขนาดไหน ในลังกา ลังกามันก็ยุคที่สมัย เวลาโปรตุเกสเข้ามาปกครองก็จบ อังกฤษเข้ามา เห็นไหม จนต้องมาขอพระจากอยุธยาไปฟื้นฟูๆ มันแต่ละแคว้นแต่ละแคว้นมันเจริญรุ่งเรืองแล้วก็ดับสูญไปหมดแล้ว ดับสูญไปเพราะอะไรล่ะ

ดับสูญไปเพราะเวลาคนจะเข้าถึงใจ เวลาพระพุทธศาสนามันเป็นศาสนาแห่งสันติภาพ มันเจริญรุ่งเรือง มันมีความปกติสุข แต่เวลาการุฎฐานกันมันก็เกิดการรบราฆ่าฟันกัน

นี่เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาใน ปัจจุบันนี้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามันคง แล้วมีครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันมีข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริงขึ้นมา ปริยัติกับปฏิบัติ ปฏิเวธ มันสมบูรณ์แบบใด

ฉะนั้น มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่เวลาพระพุทธศาสนาสอนถึงเรื่องเป็นอนัตตา ถึงเรื่องเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป มันย่อยสลายไปเป็นธรรมดา มันเจริญรุ่งเรืองขนาดไหนมันก็ต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา

ในปัจจุบันนี้กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง

สมัยก่อน ๒๕๐๐ ประเทศชาติยังไม่เจริญทางวัตถุ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านออกฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จะก้าวขาออกถนนไปที่ไหนมันก็เป็นป่าไปทั้งนั้นนะ ประชากรมันยังน้อย แล้วทาง

เศรษฐกิจมันก็ไม่รุ่งเรืองอย่างนี้ แล้วเวลาคนมันก็ทุกข์ก็ยากไปโดยธรรมชาติ ปากกัดตีนถีบหา อยู่หากินเพื่อดำรงชีวิตของตน แล้วเอาพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยว พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย ฉะนั้น เวลามันเป็นประเพณีเป็นวัฒนธรรมของชาวพุทธไป

ฉะนั้น พอเป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธ มันเป็นวัฒนธรรม มันเป็นเรื่องโลก นี่เรา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป เรามีอะไร มีอะไรไปปรับทุกข์กับแม่ไป แม่บอกว่า “ของของเรา มันก็ต้องเป็นของของเรา ถ้าไม่ใช่ของเรา มันก็ไม่ใช่ของเรา” นี่มันก็เป็นสุภาสิต ทางพระพุทธศาสนาที่สอน สอนให้ปล่อยวาง

ถ้าของของเรา ขวนขวายการกระทำขนาดไหนมันก็ประสบความสำเร็จว่าเป็นของเรา ของไม่ใช่ของเรา เราพยายามขวนขวายขนาดไหน ถึงที่สุดแล้วนะ บุญและบาป ไม่มีอำนาจ ความสำเร็จได้แต่ต้องสิ่งอย่างนั้น ถ้าไม่ใช่ของของเราก็คือไม่ใช่ของของเรา ถ้าของของเราก็คือ เป็นของของเรา

ของของเรา เราขวนขวาย เราเก็บหอมรอมริบจะแสวงหาสิ่งนั้นเพื่อเป็นสมบัติของตน ถ้า เรามีความสามารถก็เป็นของของเรา แต่ถ้ามันไม่ใช่ของของเราไป เราเก็บหอมรอมริบ เรามีเงิน พร้อมที่จะแลกเปลี่ยน ของนั้นหมด ของนั้นไม่มี ของนั้นเขาเลิกผลิตไปแล้ว ถึงอยากได้มันก็ ไม่ได้

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า “ของของเรา ก็ต้องเป็นของของเรา” สอนให้ปล่อยวาง สอนให้ปล่อยวาง มัน เป็นวัฒนธรรมเป็นประเพณีของชาวพุทธ เพราะอะไร เพราะมันเป็นเริ่มต้นไป มันเป็นฆราวาส ธรรม ธรรมของฆราวาส เราอยู่แบบฆราวาส ฆราวาสของเรานะ เราก็มีที่พึ่งที่อาศัยเป็นหลักใจ ไม่ให้ว่าแห้ว ไม่ให้ทุกข์ยากจนเกินไป แล้วเราก็สร้างคุณงามความดีของเรา สร้างคุณงามความดี ในพระพุทธศาสนา เพราะทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

เราพยายามทำคุณงามความดีของเรา ใครจะระราน ใครจะทำอะไร มันกรรมของสัตว์ แล้วโลกมันเป็นแบบนี้ โลกมันเป็นแบบนี้เพราะอะไร เพราะมันจิตนิสัยของคนมันไม่สามารถที่จะ ครอบงำและให้เขาคิดเหมือนเราได้ มันเป็นไปไม่ได้ ถ้าเป็นไปไม่ได้ไป

ฉะนั้น เวลาเขาบอกว่าเขากลับมาบ้านแล้วมาทบทวนตั้งแต่สมัยเด็กๆ ใจ เขาเห็นอนาคต แล้วไปเล่าให้พี่ฟังใจ แล้วมันก็เป็นเค้ากลางอย่างนั้น มันเป็นเค้ากลางอย่างนั้น สถานที่บ้านที่เราเคยเห็น เราว่าเป็นอย่างนั้น มันเหมือนกัน

มันมีคนที่มีเซนส์ เซนส์ที่ว่ารู้อนาคต รู้สิ่งต่างๆ มันรู้ไปก่อนๆ แต่ก็ยังเป็นของชั่วคราว แล้วรู้แล้วมันเป็นประโยชน์กับใคร

สิ่งที่เราเคยรู้เคยเห็น เราเคยมีกลางสังขรณ์ มันมีของมันใจ นี่พูดถึงจิตนิสัย มันเรื่องของธรรมชาติของมนุษย์ใจ

แล้วทำไมรู้อย่างนี้

มันก็เป็นเรื่องโลกๆ มันก็เป็นเรื่องความเคยชิน มันเป็นเรื่องการสะสมมาของจิตแต่ละดวง ฉะนั้น จิตแต่ละดวง คนที่เกิดมาแล้วมีความรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนกัน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงสอนแต่ละบุคคลให้แตกต่างกัน เวลาแตกต่างกัน แตกต่างกันไปเพื่อเขาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นคุณสมบัติของเขาให้เข้าสู่ธรรมะ เข้าสู่ธรรมะนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งเลย

นี่เราพูดถึงเรื่องโลกใจ เรื่องโลกคือเรื่องสัญชาตญาณ เรื่องการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเป็นเรื่องโลก แต่มีบุญหรือมีบาปละ

ถ้ามีบาป มีความรู้สึกนึกคิด มันน้อยเนื้อต่ำใจ มันคิดแต่เพ่งโทษตัวเอง มันคิดเบียดเบียนตัวเองทั้งนั้นนะ แต่ถ้าคนมันมีบุญ ใส่อโฮ! เราได้เกิดเป็นคนนะ เรามีความสามารถ มันมีความสามารถ มันมีความเพียร มีความวิริยะ มีการกระทำ ดูคนที่เขามีความรู้สึกนึกคิดที่ดีๆ เขาทำของเขา นั่นก็เป็นบุญของเขา แต่ของเรา เราเกิดมาเรามีคุณสมบัติทุกอย่างเพียบพร้อมแล้วดีกว่าเขามาก แต่เราคิดเบียดเบียนตัวเอง คิดแต่ทำลายตัวเอง คิดแต่ที่ไม่เป็นประโยชน์กับตัวเอง นั่นนะเวรกรรมของสัตว์

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นๆ มันเกิดขึ้นโดยอารมณ์ความรู้สึก มันเกิดโดยความรู้สึกนึกคิด แล้วถ้าสิ่งนี้มันเป็นประเพณีเป็นวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่เป็นกรรมของสัตว์ แล้วกรรมของสัตว์ ถ้าเป็นวัฒนธรรมมันก็เข้ากับเรื่องโลกๆ แล้ว

ในสมัยปัจจุบันนี้ ถ้ามีอาการอย่างนี้ มีความทุกข์ยากอย่างนี้ เราก็ไปหาพวกเกจิอาจารย์ พวกแก้ดวงผูกดวงร้อยแปดพันเก้า พระพุทธศาสนาไม่ได้สอนอย่างนั้นนะ

เวลาไปดูดวง ไปอ้อนวอนขอพระอะไร แล้วก็สร้างนะ ไปดูตามวัดตามวา สร้างเป็นเต่า สร้างเป็นสัตว์เดรัจฉาน แล้วก็ไปลวด ไปอ้อนวอนขอ พระพุทธศาสนาไม่ได้สอนอย่างนั้นนะ ไม่ได้สอนมงคลตื่นข่าว

ถ้าบอกว่า เป็นเรื่องเรารู้มาก่อน เรามีความทุกข์ความยาก

แล้วถ้ามีคนชักจูงไปละ มันก็ชักจูงไป เห็นไหม เราไม่เชื่อ เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งที่เกิดขึ้น พระธรรม พระธรรมคือสังฆธรรม คือสิ่งที่เกิดขึ้นจากบุญและบาป บุญและบาปเราเข้าได้หยาบหรือละเอียดมากน้อยขนาดไหน

ถ้ามันเข้าได้ละเอียดมากขึ้น ละเอียดหมายความว่าเรารอบคอบกับสิ่งที่โยมเผชิญนี้ไง อย่างเช่น “ถ้าทุกอย่างถูกกำหนดเอาไว้แล้ว” เขาบอกว่า “หนุจะได้อะไรไม่ต้องไปคิดมากเรื่องคนที่ เขามาเบียดเบียนทรัพย์สินในครอบครัวของตน แล้วมาใส่ร้าย ใส่ความ มาโกหก” นี่มันเรื่องทางโลกแล้ว การแข่งขันกัน การช่งชิง ร้อยแปดพันเก้า

พระพุทธศาสนาไม่ได้สอนให้ยอมจำนนกับใคร พระพุทธศาสนาสอนให้ฝึกหัดสติ สมาธิ ปัญญา เพื่อครอบคลุมเรื่องที่จะเกิดขึ้นนี้ไง

เขาจะมาเบียดเบียนทรัพย์สินของเรา

ทรัพย์สินของเรา เราก็ปกป้อง เขามาฉ้อโกง เขามาสิ่งใด เราก็แจ้งความ เราปกป้องของเรา

มีคนมากมายบอกว่า เพื่อนยืมเงินไป ทวงหรือไม่ทวง

ทวงสิ ก็เงินของเรา แต่ทวงแล้ว ความเป็นเพื่อนมันก็เป็นเพื่อนใช้ใหม่ ถ้าทวงเราก็ต้องทวงเพราะทรัพย์สินของตน แต่ถ้ามันสุจริต เขาไม่ให้ เขาเป็นคนพาล เราก็ทวงแล้ว คำว่า “สุจริตแล้ว” เราถึงปล่อยวาง

ของของเราก็ต้องเป็นของของเรา ไม่ใช่ของของเราไม่เป็นของของเรา

ฉะนั้น คำถามมันถามบางที่มันเป็นวิทยาศาสตร์เกินไป ถ้าชีวิตกำหนดมาแล้ว ชีวิตกำหนดมาแล้ว เราไม่ทำอะไร

พระพุทธศาสนานะ การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ คนสว่างมา มีดีไป เกิดมาเป็นคนดี ใครกำหนดมา แล้วทำความชั่วในตัวของตัวเอง สว่างมา มีดีไป บางคนนี้มีดีมาเลยนะ เป็นคนพาล เป็นคนที่ไม่เอาไหนเลยนะ มีดีมา แต่มาขัดเกลาตัวเองขึ้นมา เห็นใหม่ มีดีมา สว่างไป นี่พระพุทธศาสนา

ฉะนั้น สิ่งที่เขาบอกว่าของนี้โดนกำหนดมา

มันมีกรรมเก่ากรรมใหม่ กรรมเก่า พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาสนาสุสติญาณ อดีตชาติสร้างแต่คุณงามความดีมาเป็นพระโพธิสัตว์ๆ เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไปเที่ยวสวนนะ เห็นยมทูต เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มีสติมีปัญญาว่าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันต้องมีผังตรงข้าม ตรงข้ามก็ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเป็นข้อเท็จจริงของท่านขึ้นมา

ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของท่านขึ้นมา เวลาเห็นตามข้อเท็จจริงนั้น โลกเขามีสุขและทุกข์ วิมุตติสุข วิมุตติสุขมันอยู่ตรงกลาง ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไง

ฉะนั้น เวลาทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ถ้าเป็นทางโลกมันมีถูกและผิด แล้วเวลาถูก เราก็บัดมันว่าเราถูก แล้วความถูกมันมีอย่างตัน ท่ามกลาง ที่สุด มันมีละเอียดไปเรื่อยๆ ไร ความถูกมันจะลึกซึ้งและมีคุณภาพมากกว่านี้

ฉะนั้น เวลาถูกก็ยึดว่าถูก ก็แค่นั้นหรือ ไม่พัฒนาขึ้นหรือ ผิด ผิดแล้วแก้ไขไม่ได้หรือ
ฉะนั้น ถูกและผิดมันเป็นเรื่องของโลก แล้วในปัจจุบันนี้เอาเรื่องอย่างนี้มาโฆษณาชวนเชื่อ แล้วว่าเป็นพระพุทธศาสนา นี่มันเป็นเรื่องของโลก เป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่ถ้าเป็นเรื่องธรรมละ

ของที่กำหนดมา สิ่งทีทุกอย่างโดนกำหนดไว้หมดแล้วตามนั้น แล้วเราใช้ชีวิตแบบนั้นหรือ

ไม่ใช่ ของที่กำหนดมาคือกรรมเก่า เราได้สร้างคุณงามความดีมาเราถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ แล้วในปัจจุบันนี้ ธรรมะในพระพุทธศาสนาสอนเรื่องปัจจุบัน ถ้าเรื่องปัจจุบันนั้นนะ เรามีอำนาจวาสนาแล้ว สิ่งที่เราวาสนานั้นส่งมาแล้ว สิ่งที่เราดำรงชีวิตมันก็อยู่ที่กรรมของสัตว์

เวลาสภาวะแวดล้อมดีหรือชั่ว เราคบคนที่มาใกล้เคียงเรา เป็นเพื่อนที่ดีหรือเป็นเพื่อนที่ปกอลอก เราก็ใช้สติปัญญาดูแลชีวิตของเรา

เวลาคนเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เป็นผู้ชายนะ พ่อแม่ให้บวชๆ บวชจากคนดิบ บวชแล้วมาศึกษาพระพุทธศาสนา นักธรรมตรี มันจะเป็นคนสูง คนสูง สอนเรื่องนี้หมดนะ มิตรแท้ มิตรเทียม คนเทียมมิตร ทิศตั้งแต่ครูบาอาจารย์ พ่อแม่ บ่าวไพร่ จะบริหารจัดการอย่างไร นี่คนสูง มันเป็นเรื่องการครองเรือน แต่ถ้ามีอำนาจวาสนา เราจะศึกษาพระพุทธศาสนาแล้ว ถ้าศึกษาพระพุทธศาสนานะ

สิ่งที่กำหนดแล้ว ของที่เป็นของเราต้องเป็นของเรา

ชีวิตนี้เป็นของเราใหม่ ชีวิตนี้เป็นของเรา จริตตามสมมุติเริ่มต้น เป็นอริยทรัพย์ สิ่งที่มีค่าที่สุดคือจิต คือหัวใจของตน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราพิจารณาของเราโดยธรรมะ ทำความสงบของใจเข้ามามีความสุข พอมีความสุข เราพิจารณากาย ของนี้ของเรา ร่างกายนี้เป็นของเราใหม่ เวลาถ้ามันมีสติปัญญา มันเห็นถึงความย่อยสลาย เห็นถึงความเป็นจริงใจ

เห็นถึงความเป็นจริงว่า ถ้าเราเห็นกาย เราพิจารณา กายจะแปรสภาพไป จะเปื่อยเน่า จะผุพัง จะโดนสิ่งใดมันย่อยสลายไปจนไม่มีสิ่งใดเลย กายเรานี้แหละ มันหายไปไหนหมดเลย แล้วใครเป็นคนรู้ล่ะ

ฉะนั้น ฝึกหัดปฏิบัติของตนบ่อยครั้งเข้าๆ พอบ่อยครั้งเข้า จากตทั้งหมดคปหานคือการปล่อยวางชั่วคราวๆ เวลามันนิโรธ มันดับทุกข์ ชันด์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันด์ ๕ ร่างกายนี้ชันด์ ๕ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ใช่เรา

ของของเราอยู่กับเรา แต่เวลาปัญญาเราพิจารณาแล้ว ของของเราอยู่กับเรา เป็นตัวตนของเรา แต่ไม่ใช่เรา นี่พูดถึงข้อเท็จจริงในพระพุทธศาสนาใจ

จะบอกว่า ของของเราก็ต้องเป็นของของเรา

ถ้าทำแล้ว ใ้มันเป็นเรื่องผล มันเป็นวัฒนธรรม เป็นเรื่องของพระพุทธศาสนา ใ้เรา
ปล่อยวางความทุกข์ความยากในหัวใจของตน

ถ้าบอกว่า ของของเราก็ต้องเป็นของของเรา แล้วสิ่งที่การกระทำทุกๆ อย่างโดนกำหนด
มาแล้ว

คำว่า “เชื้อกรรมๆ” กรรมคือการกระทำ แล้วสิ่งที่กรรมอย่างหยาบ กรรมอย่างกลาง
กรรมอย่างละเอียดที่มันส่งเสริมขึ้นมา แล้วสิ่งที่มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริง ทางสายกลางใน
พระพุทธศาสนา เราจะทำความสงบของใจเราเข้ามาเป็นสัมมาสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่
มี แล้วเราจะฝึกหัดประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นวิปัสสนา

ถ้าวิปัสสนา วิปัสสนาคือสติปัญญารู้แจ้งแทงตลอดกิเลสในหัวใจของตน กิเลสเป็น
นามธรรมที่ทำให้เราทุกข์เรายากอยู่นี้ไง ที่ทำให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ เรามีความทุกข์ความ
ยาก ความทุกข์ความยากเพราะเรามีอวิชชา มีพญามาร

พระพุทธศาสนานะ การดำรงชีวิตทางโลกเป็นฆราวาสธรรม ฆราวาสธรรมมีอำนาจ
วาสนาขึ้นมาประพฤติกปฏิบัติก็ได้ ถ้าเป็นฆราวาสๆ พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระอรหันต์ เป็น
ฆราวาสที่เป็นพระอรหันต์ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอบรมบ่มเพาะจนสิ้นกิเลสไป

ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เรา แล้วมันเหลืออะไร

ขั้นที่ ๕ ไม่ใช่เรา แล้วใครเป็นคนรู้ว่าใช่เราหรือไม่ใช่เรา ใครเป็นเจ้าของสมบัติธรรมอัน
นั้น

แต่ถ้าเราต้องการนะ ของนั้นเป็นของของเรา มันก็เป็นวัตถุธาตุ เรายึดมันถือมัน เราจะ
แสวงหาสิ่งนั้น แล้วสิ่งนั้นนะ เวลาเรามีทรัพย์สิน เขาไม่พลัดพรากจากเรา เราก็ต้องพลัดพราก
จากเขา มันไม่มีอะไรที่จะยึดมันถือมันได้ มันไม่มีอะไรยึดมันถือมันว่าเป็นสมบัติของเราได้ แล้ว
หัวใจของเรามันหลงผิด พอมันหลงผิดขึ้นมามันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นสมบัติของมัน

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ฝึกหัดปฏิบัติ
ขึ้นมา เขาบอกเขาเป็นคนชอบทำบุญ ทำบุญแล้วมีสติปัญญาระหว่างทาน ศีล ศีลคือความปกติ
ของใจ ถ้าเราไม่ทำความผิดพลาด ไม่ทำความผิดพลาด เราจะอยู่ทางโลกเราก็มีสติปัญญาพา

ชีวิตของเรา ดูแลชีวิตของเราให้ตลอดรอดฝั่ง แล้วสิ่งที่เวลาอยู่ในสังคมมันมีผลกระทบกระเทือน อยู่แล้ว เราก็มีสติปัญญาเท่าทัน

อย่างที่โยมทำนี่ถูก เวลาเพื่อนฝูงมาถากมาถาง ครั้งแรกก็ทนได้ ครั้งที่สองก็ทนได้ ครั้งที่สามก็ตอบไปเลยว่ามันคนละชั้นกัน ทานกับศีลมันแตกต่างกัน

แสดงว่าสติปัญญาเขาเท่า นั้นนะ เราก็รักษาของเรา นี่พูดถึงเรารักษาของเรา ทาน ศีล แล้วถ้าฝึกหัดภาวนาขึ้นมา เราจะเห็นคุณค่าว่า เม้มปากนี่ยอดเยี่ยมที่สุด ไม่พูดเรื่องอะไรเลย ใครจะพูดสิ่งใดมันอยู่ภายนอก เม้มปากของเรา มีสติปัญญา เพราะอะไร

แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร แพ้เป็นพระ เม้มปากเพราะมีสติ มีพุทธโธ เห็นไหม มันแพ้เป็นพระเพราะผู้ประเสริฐ ประเสริฐเพราะเราไม่แสดงออก ไม่ให้เขารู้ว่าเราคิดอะไร เราทำอะไร เราชนะอารมณ์ความรู้สึก เราชนะตัวตนของตน แพ้เป็นพระ

ถ้าเขาจะรราน เขาจะรราน เขาถากเขาถาง เขามีความประสงค์จะขโมยทรัพย์สิน เขาเป็นมารอยู่แล้ว ถ้าเราแพ้เป็นพระ มารมันจะเข้ามาได้อย่างไรละ เรารู้หมดว่าเขาจะล่อลวง เขาจะพลิกแพลง เขาจะเข้ามาเพ่งเล็งจะเอาทรัพย์สินอะไรต่ออะไร เราทันหมดนะ เราป้องกันได้

แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร

ถ้าเราเม้ม เม้มปากแล้วมีสติมีปัญญาของเรา เห็นไหม มีสติมีปัญญาฝึกหัดปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

ไม่ใช่ ไม่ใช่ที่เราเป็นปุถุชน เราอยู่ในสังคม เขาก็เป็นปุถุชนเป็นชาวพุทธด้วยกัน บริษัท ๔ แล้วใครจะรรานใครละ

คนที่ส่งเสริมเราก็มีนะ เพื่อนที่ดีงาม เพื่อนที่คุ้มครองดูแลชักจูง มิตรแท้ มิตรเทียม ถ้ามิตรเทียม มิตรเทียมมันทำตัวเป็นมิตร แต่มันจะมาปอกลอก มันจะมาเอาทรัพย์สินของตน มิตรแท้เขาคุ้มครองดูแลทรัพย์ให้เราด้วย เขาปกป้องเราด้วย

มันก็เป็นสังคม เห็นไหม มิตรแท้ก็คนหนึ่ง มิตรเทียมก็คนหนึ่ง หรือในคนคนนั้นบางครั้ง เขาก็เป็นมิตรแท้ บางครั้งก็เป็นมิตรเทียม แต่เราละ

นี่พูดถึงสังคม พูดถึงโลก

ถ้าบอกว่าทุกอย่างโดนกำหนดมาแล้ว มันก็เป็นกรรมเก่า กรรมใหม่ กรรมใหม่ที่เราก่อเกิดมาแล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราสร้างคุณงามความดีของเราเพื่อดำรงชีวิตของเราต่อเนื่องกันไป ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา

เราถึงบอกว่า เขาบอกว่า ของของเราต้องเป็นของเรา

ถ้าเราพูดอย่างนี้มันก็เป็นทิวทัศน์อันหนึ่ง ถ้าเราสร้างบุญกุศลของเรา เราจะมีจิตนิสัย เราจะมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ มันจะมีความรู้สึกนึกคิดที่เป็นธรรมดา แต่ถ้าเราไม่ได้สร้างมา เราจะคิดคุณงามความดี เราต้องลงทุนลงแรง เราต้องพยายามของเรา

แล้วถ้าบอกว่า ของของเราก็ต้องเป็นของของเรา

เราจะอยู่แค่นี้ใช่ไหม เป็นคนดี บุญชน กัลยาณชน ถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไปมันจะเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป

ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป ถ้าโดยข้อเท็จจริงแล้ว ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชีวิตนี้จริงตามสมมุติ มันมีอยู่จริง แล้วมันก็จะจริงอย่างนี้ ถ้ามันเป็นจริงอย่างนี้ ระหว่างที่เราใช้ชีวิต ระหว่างที่เราจะพัฒนาตัวของเราขึ้นไป พัฒนา พัฒนาที่ไหน พัฒนาที่คุณธรรม

ถ้าคุณธรรมในหัวใจของเราถูกต้องชอบธรรมแล้ว ชีวิตนี้มันจะเผชิญสิ่งใด มันมีความสุข ปกติสุขภายใน ภายนอกเป็นกรรมของสัตว์ใน โศลก ในสมัยพุทธกาล พระสิวลีเป็นพระอรหันต์ที่มีลาภที่สุด พระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ไม่เคยได้รับปัจจัย ๔ สมบูรณ์แบบเลย พระอรหันต์เหมือนกัน

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า ถ้าเรามีสติปัญญา เราควบคุมจิตใจของเรา มันเป็นความสุข แต่ภายนอกเราควบคุมใครไม่ได้ ถ้าภายนอกเราควบคุมใครไม่ได้ เราก็มีสติปัญญาเท่าทันแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าของเรา ปกป้องชีวิตของเรา ปกป้องทรัพย์สินของเรา

แล้วถ้าบอกว่าโยมเป็นคนชอบทำบุญ

ถ้าใครมีครอบครัว เราดูแลลูกหลานของเรา นั่นก็ทำทาน ทรัพย์สินเราใช้ประโยชน์อย่างนี้ ดูแลพ่อแม่ของเรา ถึงที่สุดถ้าจะทำบุญกุศล นั่นก็เพื่อหัวใจของตน

ทาน ศีล เขาพูดถึงทาน เวลาบอกว่ามันไม่ใช่ทาน มันเป็นระดับของศีล พอศีลแล้ว ศีลคือศีลละ คือความปกติของใจ ถ้าปกติของใจแล้ว เราก็จะฝึกหัดภาวนาแล้ว เราไม่ยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด ยึดแต่สติ สมาธิ ปัญญา

สติมันพิจารณาของมันไป เวลาจิตมันปล่อยวางเข้ามาเป็นตัวของมัน มันจะมหัศจรรย์ ตัวของมัน แล้วสิ่งกระทบภายนอกเราจะเห็นเป็นเรื่องเบาบางมาก

แต่ถ้าเราส่งออกไปยึดมั่นถือมั่นสิ่งที่เป็นภายนอก มันก็เป็นภายนอก ถ้าเราหลบเข้ามาภายในของเรามันจะเป็นความมหัศจรรย์ใจ นี่พระพุทธศาสนา

แต่ถ้าเป็นทางโลกๆ สิ่งทีบอกว่ามันรู้มันเห็น มันเป็นประสบการณ์ของจิตต่างๆ อันนี้มันเป็นอาการชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น เราไม่ต้องไปยึดมั่นถือมั่นอย่างนั้น มันเป็นเซนส์ มันเป็นเรื่องที่เราารู้เราเห็น มันเป็นคุณสมบัติของเรา บางคนก็ไม่ใช่อย่างนี้ ถ้าไม่ใช่อย่างนี้ ถึงเราเป็นอย่างนี้แล้ว เราเข้าสังคมที่ใครจะชักนำ มันก็เป็นเรื่องทางโลก เป็นเรื่อง ๑๘ มงกุฏ เป็นเรื่องลงโลก แก้กกรรม ดูกรรม เชื้ออย่างนั้นหรือ เราไม่เชื่ออย่างนั้น นอกพระพุทธศาสนา

ถ้าเราจะเข้ามาในพระพุทธศาสนาไป ถ้ามันเป็นฆราวาสธรรม ธรรมฆราวาส ของของเรา ก็ต้องเป็นของของเรา เราปล่อยวาง เราไม่ยึดมั่นถือมั่น แล้วเวลาทำคุณงามความดี ของของเรา มันต้องเป็นของของเรา ถ้ามันไม่ใช่ของของเรา เราไม่มีวาสนาที่จะได้ของสิ่งนั้น มันก็เป็นเรื่องธรรมดา

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ไม่ใช่ว่าของของเราต้องเป็นของของเรา ของของเราไม่ใช่ของของเรา ของของเรามาอาศัยกันอยู่ชั่วคราวชั่วอายุขัย เวลาตายไปแล้ว ซากศพมันก็เป็นของของโลก จิตของเราต่างหากที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าเป็นปุถุชน บุญและบาปจะพาสิ่งนั้นไป

แต่ถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมีคุณธรรม เห็นใหม่ เกิดอีก ๗ ชาติ เกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น แล้วไม่เกิดในกามภพ รูปภพ อรูปภพ แล้วไม่เกิดอีก ไม่เกิดอย่างไร

นี่คุณสมบัติในพระพุทธศาสนาไง ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
รัตนตรัย

นี่พูดถึงว่า คำถามว่ามันสงสัยไง สงสัยว่า ทุกอย่างโดนกำหนดมาแล้ว เราก็แค่ใช้ชีวิต
ของเราไปเท่านั้น เพราะทุกอย่างกำหนดมาแล้ว

กรรมดีเราได้ส่งเสริมมาได้เกิดเป็นมนุษย์นี่มีคุณค่า นี่สว่างมา แล้วเราสร้างคุณงาม
ความดีของเรา เราจะสว่างไป แล้วถ้าสร้างคุณงามความดีของเรา ใครฝึกหัดปฏิบัติถึงที่สุดแห่ง
ทุกข์มันเป็นวิมุตติสุขกับใจดวงนั้น มันเป็นความมหัศจรรย์กับใจดวงนั้นที่โลกนี้ไม่มี วัฏฏะหรือคัม
ไม่มี แต่เราหรือคัมพบในใจของตน นี่คือการฝึกหัดปฏิบัติในพระพุทธศาสนา มันเป็นเรื่องอัศจรรย์ ทุกข์
เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ โดยข้อเท็จจริง

แต่ส่วนที่เป็นกิริยา เป็นสังขม เป็นโลกนั้นนะ มันมีสูงมีต่ำ มันมีเรื่องฉาน เรื่องโลกๆ
เรื่องเป็นการตีมตุ้น เป็นการชักนำให้ออกนอกกลุ่มนอกรทาง เราไม่เชื่อ เราไม่เชื่อ

แล้วบอกว่า “ถ้าไม่เชื่อมันจะเป็นบาปนะ”

บาปเพราะเราต้องไปประจานเขา เราต้องไปทำลายเขา มันถึงเป็นบาป ใ้ฉันเราไม่เชื่อ เรา
ไม่ไปให้เขาขูดรีด ไม่ให้เขาไปกดขี่ข่มเหง มันเป็นบาปตรงไหน มันเป็นบุญในตัวมันเอง เป็นบุญ
ที่เราเป็นอิสระ เราไม่ต้องให้ใครมาชักนำ ไม่ให้ใครมากดขี่ข่มเหง

แต่ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา พอจิต ถ้าเราเชื่อในพระพุทธศาสนาไง พุทธะ ผู้รู้ ผู้
ตื่น ผู้เบิกบานอยู่ทีกลางหัวอกเรานี่ แล้วเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมันเป็นสัมมาสมาธิ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้
เบิกบาน มันกลัวใคร มันมหัศจรรย์ในตัวของมันไง นี่พูดถึงภาคปฏิบัติไง

ฉะนั้น เวลาเราจะตอบเป็นสองกรณี กรณีหนึ่งว่า ของของเรามันก็ต้องเป็นของของเรา
ไม่ใช่ของของเรา ทำอย่างไรก็ไม่ใช่ของของเรา นี่เป็นบุญและบาป เป็นผลของวัฏฏะ แต่การ
ฝึกหัดในพระพุทธศาสนาไง เจอพุทธะที่ไหนต้องทำลายพุทธะ พุทธะคือภวาสวะ คือภพ คือจิต
เดิมแท้

แม้แต่จิตเดิมแท้ เรายังต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้เป็นไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์ะ ไตรลักษณ์คือว่าเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น คือเราปฏิบัติจนรู้จนเห็นขึ้นมาตามข้อเท็จจริง

ใช้สติปัญญาด้วยวิธีการดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ มรรค ๘ ภาวนามยปัญญา ปัญญามันจะพิจารณา ปัญญามันจะใคร่ครวญ ปัญญามันจะรู้คั่นเต็มทีของมันนะ

สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับ ต้องทำลาย

ทำลายแล้วเป็นของเราใหม่

มันเป็นผลของโลก มันเป็นวิทยาศาสตร์ทางโลก เป็นวิญญูะ แต่ทำลายภวาสวะ ทำลายภาพ ทำลายจิตเดิมแท้ เหลืออะไร

นี่คือเป้าหมายในพระพุทธศาสนา มันถึงว่าไม่ใช่ของเรา มันเป็นของโลก มันเป็นของวิญญูะ เราเกิดมาพึ่งพาอาศัยกันหนึ่งชีวิตเท่านั้น มีสติปัญญาเล็กน้อยขนาดไหนเอาตนเองให้รอดได้ ถึงจะเป็นชาวพุทธที่แท้จริง เอวัง